

EUROOPA LIIT

EUROOPA PARLAMENT

NÕUKOGU

Brüssel, 14. oktoober 2011
(OR. en)

2010/0204 (COD)

PE-CONS 18/11

EF 66
MI 245
COMPET 178
ECOFIN 248
ENFOPOL 133
CODEC 776

ÕIGUSAKTID JA MUUD DOKUMENDID

Teema: Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus euro sularaha professionaalse piiriülese maanteeveo kohta euroala liikmesriikide vahel

EUROOPA PARLAMENDI JA NÕUKOGU MÄÄRUS (EL) nr .../...,

...

euro sularaha professionaalse piiriülese maanteeveo kohta euroala liikmesriikide vahel

EUROOPA PARLAMENT JA EUROOPA LIIDU NÕUKOGU,

võttes arvesse Euroopa Liidu toimimise lepingut, eriti selle artiklit 133,

võttes arvesse Euroopa Komisjoni ettepanekut,

olles edastanud seadusandliku akti eelnõu liikmesriikide parlamentidele,

võttes arvesse Euroopa Keskpanga arvamust¹,

toimides kooskõlas seadusandliku tavamenetlusega²

---

¹ ELT C 278, 15.10.2010, lk 1.

² Euroopa Parlamendi 27. septembri 2011. aasta seisukoht (*Euroopa Liidu Teatajas* seni avaldamata) ja nõukogu ..... otsus..

ning arvestades järgmist:

- (1) Euro kasutuselevõtt on märkimisväärselt suurendanud vajadust sularaha piiriülese maanteeveo järele. Euroalas peaks pankadel, suurtel jaeettevõtjatel ja teistel sularahakäitlejatel olema võimalus palgata sularahavedu teostav äriühing, kes pakub parimat hinda ja/või teenust, ning kasutada lähima riigi keskpanga filiaali või sularahavedu teostava äriühingu sularahakeskuse sularahateenuseid ning seda isegi siis, kui ta asub teises liikmesriigis. Lisaks lasevad paljud liikmesriigid, mille rahaühik on euro (edaspidi „osalevad liikmesriigid”), pangatähti ja münte valmistada välismaal või võivad soovida seda teha. Ühisraha peamine põhimõte viitab vabadusele liigutada sularaha osalevate liikmesriikide vahel.
- (2) Suurte erinevuste tõttu liikmesriikide siseriiklikus õiguses on üldiselt väga keeruline teostada euro sularaha professionaalset piiriülest maanteevedu osalevate liikmesriikide vahel. Selline olukord on vastuolus euro vaba ringluse põhimõttega ja kahjustab teenuste osutamise vabaduse põhimõtet, mis on Euroopa Liidu aluspõhimõtte hulgas.

- (3) Käesolev määrus on esitatud võimaliku sularahaveo valdkonda ühtlustava õigusaktina vastavalt Euroopa Parlamendi ja nõukogu 12. detsembri 2006. aasta direktiivi 2006/123/EÜ (teenuste kohta siseturul)¹ artikli 38 punktile b.
- (4) Sularahaveo turvalisuse parandamiseks nii sularahaveo turvatöötajatele kui ka kodanikele tuleks edendada intelligentse pangatähtede neutraliseerimise süsteemi (edaspidi „IBNS”) kasutamist ning pärast seda, kui komisjon on koostanud võimalike mõjude kohta põhjaliku analüüsi, peaks olema võimalik IBNSi arendamine viisil, mis võimaldab IBNSi ühtlustatud kasutamist kõikides osalevates liikmesriikides, ilma et see piiraks käesolevas määruses sätestatud kasutatavaid veoliike käsitlevaid eeskirju.
- (5) Pidades silmas sularahaveoga kaasnevat erilist ohtu nii sularahaveo turvatöötajate kui ka sularahaveoga seotud laiemal üldsuse tervisele ja elule, on asjakohane, et euro sularaha piiriülese vedu hakkab toimuma konkreetse piiriülese sularahaveo litsentsi alusel. Selline litsents peaks täiendama piiriülese sularahaveo siseriikliku litsentsi, mis on nõutav enamikus osalevates liikmesriikides ja mille vormi käesolev määrus ei ühtlusta. Lisaks on asjakohane, et neis osalevates liikmesriikides, kus puudub sularahavedu teostavatele äriühingutele sellise litsentsi andmise kord lisaks turva- või transpordisektori üldeeskirjadele, asutatud sularahavedu teostavad äriühingud, peavad tõendama enne kui kõnealune liikmesriik võib neile anda piiriülese sularahaveo litsentsi, et nad on siseriiklikku õigust rikkumata vähemalt 24 kuud regulaarselt tegelenud sularahaveoga liikmesriigis, kus nad on asutatud. Selline lähenemine suurendaks liikmesriikide vastastikust usaldust.

---

¹ ELT L 376, 27.12.2006, lk 36.

- (6) Selleks et vältida kohustuste dubleerimist ja ülemääraselt koormava menetluse loomist, on lisaks asjakohane sätestada, et piiriülese sularahaveo litsentsi omanikult ei nõuta, et tal oleks ka ühenduse tegevusluba veoste rahvusvaheliseks autoveoks, nagu see on sätestatud Euroopa Parlamendi ja nõukogu 21. oktoobri 2009. aasta määruses (EÜ) nr 1072/2009 rahvusvahelisele autoveoturule juurdepääsu käsitlevate ühiseeskirjade kohta¹.
- (7) Euro sularaha professionaalne piiriülene maanteevedu osalevate liikmesriikide vahel peaks täiel määral vastama käesolevale määrusele või päritoluliikmesriigi, vastuvõtjaliikmesriigi ja kui see on asjakohane, siis ka transiidiliikmesriigi vastavatele õigusaktidele.
- (8) Käesoleva määruse eesmärgiks on võimaldada euro sularaha professionaalset piiriülest maanteevedu osalevate liikmesriikide vahel tingimustel, millega tagatakse toimingute turvalisus, kaasatud sularahaveo turvatöötajate ja üldsuse ohutus ning euro sularaha vaba liikumine. Kooskõlas käibiva turutavaga on samuti kohane lubada samas sularahaveosõidukis vedada piiratud väärtuses mitte-euro sularaha.

---

¹ ELT L 300, 14.11.2009, lk 72.

- (9) Piiriülese sularahaveo valdkonna töötajatele esitatavaid erinõudeid arvestades on asjakohane, et nad läbivad erilise piiriülese koolituse mooduli, mille üksikasjad on esitatud VI lisas. Tarbetu kordamise vältimiseks ei tohiks piiriülese koolituse moodul sisaldada selliseid elemente, mis sisalduvad juba riigisisese sularahaveo teostamiseks nõutavas kohustuslikus koolituses.
- (10) Sularahaveosektoris valitsevate eritingimuste tõttu on raske mitu päeva kestvaid ohutuid euro sularahavedusid korraldada. Seepärast on asjakohane, et euro sularaha professionaalset piiriülest maanteevedu teostav sõiduk jõuab päritoluliikmesriiki tagasi samal päeval.
- (11) Komisjon peaks esitama ettepaneku käesolevas määruses sätestatud mõiste „päevane aeg” määratluse ja/või algkoolituse minimaalse nõutava pikkuse muutmiseks, kui tööturu osapooled lepivad liidu tasandil kokku, et teistsugune määratlus on asjakohasem.
- (12) Määruse (EÜ) nr 1072/2009 kohaselt võib pärast teisest riigist toimuvat rahvusvahelist vedu teha vastuvõtjaliikmesriigis seitsme päeva jooksul kolm kabotaažvedu. Sularahaveosektori eripära tõttu on siiski tavapärane, et sularahaveosõiduk teeb päevas palju rohkem euro sularaha kättetoimetamisi/pealevõtmisi. Seepärast on asjakohane kõrvale kalduda määrusest (EÜ) nr 1072/2009, jättes kehtestamata mis tahes piirangud euro sularaha kättetoimetamiste või pealevõtmiste arvu suhtes, mida sularahaveosõiduk võib vastuvõtjaliikmesriigis ühe päeva jooksul teha.

- (13) Siseriiklikud eeskirjad, mis reguleerivad sularahaveo turvatöötajate käitumist väljaspool sularahaveosõidukit ning nende asukohtade turvalisust, kus toimub euro sularaha kättetoimetamine/pealevõtmine, ei peaks hõlmama pangatähtede neutraliseerimise süsteemi võimalikku kasutamist koos pangatähtede veoga täielikult soomustatud sularahaveosõidukis, mis ei ole varustatud IBNSiga.
- (14) Euroopa Parlamendi ja nõukogu 16. detsembri 1996. aasta direktiivi 96/71/EÜ (töötajate lähetamise kohta seoses teenuste osutamisega)¹ artikli 1 lõike 3 punkt a hõlmab selliseid lähetamisi, mille puhul ettevõtja osutab riikidevahelisi teenuseid oma nimel ja juhtimisel lepingu alusel ettevõtja ja isiku vahel, kellele teenused on mõeldud.
- (15) Võttes arvesse sularahaveoteenuste erilist laadi, tuleb pakkuda võimalust kohaldada direktiivi 96/71/EÜ analoogselt kõikide piiriüleste euro sularahaveoteenuste suhtes, et pakkuda õiguskindlust ettevõtjatele ja tagada direktiivi praktiline kohaldatavus kõnealuses sektoris.

---

¹ EÜT L 18, 21.1.1997, lk 1.

- (16) Asjaomase veotegevuse eripära ja mõne sellise tegevuse juhusliku iseloomu tõttu tuleks direktiivis 96/71/EÜ sätestatud minimaalse kaitse nõuete analoogsel kohaldamisel piirduda töötasu miinimummääradega, kaasa arvatud ületunnitöötasud, nagu on osutatud nimetatud direktiivi artikli 3 lõike 1 punktis c, ning need tuleks tagada kogu tööpäevaks, et mitte tekitada ettevõtjatele ebavajalikku halduskoormust. Nagu on osutatud direktiivis 96/71/EÜ, ning Euroopa Liidu Kohtu kohtupraktika kohaselt määratletakse töötasu miinimummäärade mõiste vastavalt selle liikmesriigi siseriiklikule õigusele või tavadele, kuhu töötaja lähetatakse. Kui lepingust, õigusaktidest, haldussätetest või praktilisest töökorraldusest lähtuvalt teostab sularahaveo turvatöötaja kalendriaastas piiriülest vedu enam kui 100 tööpäeva jooksul mõnes muus liikmesriigis, on asjakohane, et sellise turvatöötaja suhtes kohaldataks mutatis mutandis direktiivis 96/71/EÜ sätestatud minimaalse kaitse eeskirju.
- (17) Minimaalse kaitse eeskirjade kohaldamine vastuvõtjaliikmesriigis ei tohiks mõjutada selliste töötingimuste kohaldamist, mis on töötaja jaoks soodsamad ja tulenevad töötaja päritoluliikmesriigi õigusest, kollektiivlepingust või töötaja töölepingust.
- (18) Asjaomaste minimaalse kaitse eeskirjade kehtestamiseks on asjakohane kohaldada mutatis mutandis direktiivi 96/71/EÜ artikli 4 sätteid teavitamisalase koostöö kohta. Selles osas peaksid liikmesriigid olema võimelised direktiiviga 96/71/EÜ ettenähtud halduskoostööd ja teabevahetust ise rakendama.

- (19) Käesolev määrus ei mõjuta Euroopa Parlamendi ja nõukogu 26. oktoobri 2005. aasta määruse (EÜ) nr 1889/2005 (ühendusse sisse toodava või ühendusest välja viidava sularaha kontrollimise kohta)¹ kohaldamist.
- (20) Et võtta arvesse tehnoloogia arengut ja võimalikke uusi Euroopa standardeid, tuleks komisjonile delegeerida õigus võtta vastu õigusakte vastavalt Euroopa Liidu toimimise lepingu artiklile 290, et muuta IBNSi, sularahaveosõidukite soomustamist, kuulikindlaid veste ja relvakappe käsitlevate standardite tehnilisi nõudeid. On eriti oluline, et komisjon viiks oma ettevalmistava töö käigus läbi asjakohaseid konsultatsioone, sealhulgas ekspertide ja sotsiaalpartnerite tasandil. Delegeeritud õigusaktide ettevalmistamisel ja koostamisel peaks komisjon tagama asjaomaste dokumentide sama- ja õigeaegse ning asjakohase edastamise Euroopa Parlamendile ja nõukogule.
- (21) Kooskõlas Euroopa Liidu lepingu artiklis 5 sätestatud proportsionaalsuse põhimõttega ei reguleerita käesoleva määrusega enam, kui on vaja määruse eesmärgi saavutamiseks: hõlbustada euro sularaha professionaalset piiriülest maanteevedu euroala liikmesriikide vahel,

ON VASTU VÕTNUD KÄESOLEVA MÄÄRUSE:

---

¹ ELT L 309, 25.11.2005, lk 9.

1. JAGU
ÜHISED EESKIRJAD, MIS HÕLMAVAD EURO SULARAHHA KOGU
PIIRIÜLEST MAANTEEVEDU

Artikkel 1

Mõisted

Käesolevas määruses kasutatakse järgmisi mõisteid:

- a) „osalevad liikmesriigid” - liikmesriigid, mille rahaühik on euro;
- b) „euro sularaha piiriülene maanteevedu” – sularahaveosõiduki abil maanteel toimuv euro pangatähtede või müntide professionaalne vedu kas tasu eest kolmandate isikute nimel või sularaha vedavas äriühingus teostatud vedu osalevast liikmesriigist, eesmärgiga vedada laiali euro pangatähed või mündid ühte või mitmesse asukohta, mis asuvad kas samas või erinevates osalevates liikmesriikides ning päritoluliikmesriigis, või koguda pangatähed või mündid sealt kokku, ilma et sellega piirataks samas veokis mitte-euro sularaha vedu, mille väärtus võib olla kuni 20% kogu transporditava sularaha väärtusest, kui enamik sularahaveosõiduki poolt sama päeva jooksul teostatud euro sularaha kättetoimetamistest/pealevõtmistest on toimunud vastuvõtjaliikmesriigi territooriumil või punktist punkti veo puhul, kui vedu toimub kahe erineva osaleva liikmesriigi vahel;

- c) „piiriülese sularahaveo litsents” – litsents, mille on andnud päritoluliikmesriigi litsentsi väljastav asutus ning millega antakse litsentsi omanikule luba teostada osalevate liikmesriikide vahel euro sularaha piiriülest maanteevedu vastavalt käesolevas määruses sätestatud tingimustele;
- d) „litsentsi väljastav asutus” – päritoluliikmesriigi ametiasutus, kes vastutab piiriülese sularahaveo litsentsi väljastamise eest;
- e) „päritoluliikmesriik” – osalev liikmesriik, kelle territooriumil sularahavedu teostav äriühing on asutatud. Sularahavedu teostav äriühing loetakse asutatuks, kui ELi toimimise lepingu artikli 49 kohast majandustegevust teostatakse määramata ajavahemiku jooksul ja püsiva infrastruktuuri abil, mille kaudu teenuste osutamine tegelikult toimub;
- f) „vastuvõtjaliikmesriik” – üks või mitu osalevat liikmesriiki, milles sularahavedu teostav äriühing pakub euro sularaha kättetoimetamise/pealevõtmise teenust ning mis ei ole äriühingu päritoluliikmesriik;
- g) „transiidiliikmesriik” – üks või mitu osalevat liikmesriiki, mis ei ole päritoluliikmesriik ning mida sularahaveosõiduk läbib, et jõuda vastuvõtjaliikmesriiki või tulla tagasi päritoluliikmesriiki;

- h) „päevane aeg” – vedamise tähenduses vedu ajavahemikul 6.00–22.00;
- i) „sularahaveo turvatöötaja” – töötaja, kellele on antud ülesanne juhtida euro sularaha vedavat sularahaveosõidukit või kaitsta veetavat kaupa;
- j) „sularahaveosõiduk” – sõiduk, mida kasutatakse euro sularaha professionaalseks maanteeveoks;
- k) „tavalise välimusega sõiduk” – sularahaveosõiduk, millel on tavaline välimus ja millel puuduvad selged eraldusmärgid selle kohta, et sõiduk kuulub sularahavedu teostavale äriühingule või et seda kasutatakse euro sularahaveo eesmärgil;
- l) „punktist punkti vedu” – vahepeatusteta vedu ühest turvalisest punktist teisse;
- m) „turvaline ala” – euro sularaha kättetoimetamis-/pealevõtmispunkt, mis asub hoones ning on kaitstud loata sisenemise eest nii seadmete (sisenemisvastased süsteemid) kui ka isikute juurdepääsuprotseduuridega;
- n) „turvaline asukoht” – turvalisel alal paiknev punkt, mis on sularahaveosõidukitega juurdepääsetav ja kus sularahaveosõidukeid võib turvaliselt täis või tühjaks laadida;
- o) „neutraliseerima” pangatähte – pangatähe vigastamine või määrimine või muul viisil kahjustamine vastavalt II lisas sätestatule;

- p) „intelligentne pangatähtede neutraliseerimise süsteem” või „IBNS”– süsteem, mis vastab järgmistele tingimustele:
- i) pangatähtede konteiner kaitseb euro pangatähtede neutraliseerimise süsteemi abil pangatähti pidevalt veo jooksul turvalisest alast euro sularaha kättetoimetamispunkti või euro sularaha pealevõtmispunktist turvalisse alasse;
  - ii) sularahaveo turvatöötajad ei saa avada konteinerit väljaspool eelnevalt programmeeritud ajavahemikku ja/või kohta või muuta eelnevalt programmeeritud ajavahemikku ja/või kohta, kus konteinerit saab avada, kui euro sularahavedu on alanud;
  - iii) konteiner on varustatud mehhanismiga, mis konteineri loata avamise katse korral neutraliseerib pangatähed jäädavalt ja
  - iv) vastab käesoleva määruse II lisas sätestatud nõuetele.
- q) „marsruudi algusest lõpuni kasutatav IBNS” – IBNS, mis on paigaldatud kasutamiseks marsruudi algusest lõpuni, st sularahaveo turvatöötajatel ei ole pangatähtedele juurdepääsu ühelgi ajahetkel ning veo jooksul ühest turvalisest alast teise või sularahautomaatide või muud liiki sularahaväljastusseadmete kassettide puhul veo jooksul turvalisest alast sularahautomaati või muud liiki sularahaväljastusseadmesse kaitseb pangatähti pidevalt IBNS;

- r) „A1” ja „B1” – keeleoskusele osutamisel keeleoskustasemed, mis on kehtestatud Euroopa Nõukogu ühtse Euroopa keeleõppe raamdokumentidega vastavalt VII lisas sätestatule;
- s) „ELi ametlikud keeled” – keeled, millele on osutatud määruse nr 1, (millega määratakse kindlaks Euroopa Majandusühenduses kasutatavad keeled)¹, artiklis 1.

Artikkel 2

Erandid

1. Euro pangatähtede ja müntide vedu ei kuulu käesoleva määruse reguleerimisalasse, kui:
  - a) see toimub liikmesriikide keskpankade nimel ja vahel või osalevate liikmesriikide pangatähtede trükkijate ja/või rahapajade ning asjaomaste liikmesriikide keskpankade vahel, ning
  - b) seda eskordib sõjavägi või politsei.

---

¹ EÜT 17, 6.10.1958, lk 385.

2. Euromünite hõlmav vedu ei kuulu käesoleva määruse reguleerimisalasse, kui:
  - a) see toimub liikmesriikide keskpankade nimel ja vahel või osalevate liikmesriikide rahapajade ning asjaomaste liikmesriikide keskpankade vahel, ning
  - b) seda eskordib eraldi sõidukites sõjavägi või politsei või erasektori turvapersonal.

Artikkel 3

Lahkumiskoht, maksimaalne kestus

ja euro sularaha kättetoimetamiste/pealevõtmiste arv

1. Käesoleva määruse kohaselt toimuvat euro sularaha piiriülest vedu teostatakse päevasel ajal.
2. Euro piiriülest sularahavedu teostav sularahaveosõiduk alustab oma teekonda oma päritoluliikmesriigist ning naaseb sinna samal päeval.
3. Erandina lõigetes 1 ja 2 sätestatust võib punktist punkti vedu teostada ka ööpäeva jooksul, eeldusel et päritoluliikmesriigis, transiidiliikmesriigis ja vastuvõtjaliikmesriigis on siseriiklike eeskirjadega euro sularaha öine vedu lubatud.
4. Erandina määrusest (EÜ) nr 1072/2009 ei kehtestata piiranguid sellele, kui mitu euro sularaha kättetoimetamist/pealevõtmist sularahaveosõiduk sama päeva jooksul vastuvõtjaliikmesriigis teha võib.

Artikkel 4

Piiriülese sularahaveo litsents

1. Äriühing, kes soovib osutada euro sularaha piiriülest maanteeveoteenust, taotleb oma päritoluliikmesriigi litsentsi väljastavalt asutuselt piiriülese sularahaveo litsentsi.
2. Piiriülese sularahaveo litsentsi annab siseriiklik litsentsi väljastav asutus viieks aastaks eeldusel, et taotleb äriühing vastab järgmistele tingimustele:
  - a) ta on heaks kiidetud teostama sularahavedu oma päritoluliikmesriigis või kui liikmesriigil puudub sularahavedu teostavatele äriühingutele litsentsi andmise kord lisaks turva- või transpordisektori üldeeskirjadele, peab ta suutma tõendada, et ta on regulaarselt tegelenud oma päritoluliikmesriigis sularahaveoga vähemalt 24 kuud enne taotluse esitamist, rikkumata liikmesriigi siseriiklikku õigust, millega reguleeritakse kõnealust tegevust;
  - b) ta juhid ja juhatuse liikmete kohta ei ole tehtud asjakohast kannet karistusregistrisse ning neil on laitmatu maine, mida kinnitavad näiteks asjakohased politseidokumendid;

- c) tal on kehtiv tsiviilvastutuskindlustus, mis katab vähemalt kolmandate isikute elule ja varale tekitatud kahju, olenemata sellest, kas transporditav sularaha on nimetatud kindlustusega kaetud;
  - d) taotlev äriühing, selle äriühingu sularahaveo turvatöötajad, sõidukid ja euro sularaha piiriülese veo suhtes kohaldatavad turvamenetlused vastavad käesolevale määrusele või kui see on sõnaselgelt ette nähtud käesoleva määrusega, siis liikmesriigi kehtivate sularahavedu käsitlevate õigusaktide sätetele.
3. Piiriülese sularahaveo litsents koostatakse vastavalt näidisele ning I lisa määratletud füüsilistele tunnustele. Euro sularaha professionaalset piiriülest maanteevedu teostavate sularahaveosõidukite sularahaveo turvatöötajad peavad igal ajal suutma kontrolliasutustele esitada kehtiva piiriülese sularahaveo litsentsi või selle kinnitatud koopia.
4. Piiriülese sularahaveo litsents võimaldab äriühingul teostada piiriüleseid euro sularaha vedusid vastavalt käesoleva määruse tingimustele. Erandina määrusest (EÜ) nr 1072/2009 ei nõuta sellise litsentsi omanikult veoste rahvusvahelise autoveo ühenduse tegevusloa olemasolu.

Artikkel 5

Sularahaveo turvatöötajad

1. Sularahaveo turvatöötajad vastavad järgmistele nõuetele:
  - a) nende kohta ei ole tehtud asjakohast kannet karistusregistrisse ning neil on laitmatu maine, mida kinnitavad näiteks asjakohased politseidokumendid;
  - b) neil on tervisetõend, millega kinnitatakse, et nende füüsiline ja vaimne tervis võimaldab neil tööülesandeid täita;
  - c) nad on edukalt läbinud vähemalt 200-tunnise algkoolituse, mis ei hõlma tulirelvade käsitlemist.

Punktis c osutatud algkoolituse miinimumnõuded on sätestatud VI lisa. Sularahaveo turvatöötajad läbivad vähemalt iga kolme aasta järel täiendavaid koolitusi VI lisa punktis 3 esitatud valdkondades.

2. Vähemalt ühel sularahaveosõiduki sularahaveo turvapersonali liikmel on transiidiliikmesriigi ja vastuvõtjaliikmesriigi asjaomastes piirkondades kohaliku võimu ja elanikkonna poolt kasutatavate keelte oskus A1 tasemel. Lisaks peab sularahaveosõidukil olema sularahavedu teostava äriühingu kontrollkeskuse kaudu pidev raadioühendus isikuga, kellel on transiitliikmesriigi ja vastuvõtjaliikmesriigi asjaomases piirkonnas kohaliku võimu ja elanikkonna poolt kasutatavate keelte oskus vähemalt B1 tasemel, eesmärgiga tagada, et tõhus suhtlemine riigi ametiasutustega on alati võimalik.

Artikkel 6

Relvade kandmine

1. Sularahaveo turvatöötajad peavad järgima päritoluliikmesriigi, transiidiliikmesriigi ja vastuvõtjaliikmesriigi kehtivat õigust relvade kandmise ja lubatud suurima kaliibri kohta.

2. Kui sisenetakse sellise liikmesriigi territooriumile, kelle kehtiva õiguse kohaselt ei tohi sularahaveo turvatöötajad olla relvastatud, tuleb kõik sularahaveo turvatöötajate relvad panna Euroopa standardile EN 1143-1 vastavasse sõidukis asetsevasse relvakappi. Kõnealused relvad jäävad sularahaveo turvatöötajatele kättesaamatuks kõnealuse liikmesriigi territooriumi läbimise ajaks. Relvad võib relvakapist välja võtta, kui sisenetakse sellise liikmesriigi territooriumile, kelle õiguse kohaselt tohivad sularahaveo turvatöötajad olla relvastatud, ning relvad võetakse relvakapist välja, kui sisenetakse sellise liikmesriigi territooriumile, kelle õiguse kohaselt peavad sularahaveo turvatöötajad olema relvastatud. Relvakappi peab saama avada üksnes sularahaveosõiduki kontrollkeskusest kaugjuhtimisel ning enne seda peab kontrollkeskus kontrollima sõiduki täpset geograafilist asukohta.

Esimeses lõigus sätestatud nõudeid kohaldatakse ka siis, kui teatav relvaliik või kaliiber ei ole transiidiliikmesriigi või vastuvõtjaliikmesriigi õiguse kohaselt lubatud.

3. Kui sularahaveosõiduk, mille päritoluliikmesriik ei luba sularahaveo turvatöötajatel relva kanda, siseneb sellise liikmesriigi territooriumile, kelle õiguse kohaselt peavad sularahaveo turvatöötajad relva kandma, tagab sularahavedu teostav äriühing, et sõiduki sularahaveo turvatöötajad on varustatud nõutavate relvadega ning et nad vastavad vastuvõtjaliikmesriigi minimaalsetele koolitusnõuetele.

4. Sularahaveo turvatöötajad, kes on relvastatud või sõidavad sularahaveosõidukis, milles on relvi, kellel on professionaalne relvakandmisluba või transiidiliikmesriigi või vastuvõtjaliikmesriigi ametiasutuste poolt väljastatud luba, juhul kui kõnealustes liikmesriikides on sularahaveo turvatöötajal lubatud relva kanda, ning täidavad kõik riigis kehtivad nõuded, mis on seotud selle professionaalse relvaloa või loaga. Sel otstarbel võib liikmesriik tunnustada teises liikmesriigis väljastatud professionaalset relvaluba või luba.
5. Liikmesriigid loovad ühe keskse riikliku kontaktpunkti, kuhu teistes liikmesriikides asutatud sularahavedu teostavad äriühingud võivad esitada taotlused oma sularahaveo turvatöötajatele professionaalse relvaloa või loa saamiseks. Föderaalse struktuuriga liikmesriigid võivad kontaktpunkte luua föderatsiooni osariigi tasandil. Liikmesriigid teavitavad taotlejat otsusest kolme kuu jooksul alates täieliku taotluse esitamisest.
6. Selleks et sularahaveo turvatöötajad, kelle on palganud teises liikmesriigis asutatud äriühing, saaksid hõlpsamini täita professionaalse relvaloa või loa taotlemise siseriiklikke nõudeid, kinnitavad liikmesriigid sellise relvade professionaalse käsitsemise koolituse samaväärsust, mis on läbitud liikmesriigis, kus taotleja tööandja on asutatud. Kui see ei ole võimalik, tagavad liikmesriigid, et vajalik relvade professionaalse käsitsemise koolitus viiakse läbi nende territooriumil ELi ametlikus keeles, mis on selle liikmesriigi ametlik keel, kus taotleja tööandja on asutatud.

Artikkel 7

Nõuded sularahaveosõidukile

1. Sularahaveosõidukid on varustatud globaalse navigatsioonisüsteemiga. Sularahavedu teostava äriühingu kontrollkeskus on võimeline pidevalt ja täpselt tuvastama oma sõidukite asukoha.
2. Sularahaveosõidukid on varustatud asjakohaste sidevahenditega, et oleks võimalik mis tahes ajal võtta ühendust sõidukeid kasutava sularahavedu teostava äriühingu kontrollkeskusega ja riiklike pädevate asutustega. Sõidukis on kättesaadavad transiidiliikmesriigi või vastuvõtjaliikmesriigi politsei hädaabinumbrid.
3. Sularahaveosõidukid on varustatud selliselt, et kõiki euro sularaha kättetoimetamise/pealevõtmise aegu ja kohti on võimalik registreerida, eesmärgiga muuta artikli 1 punktis b osutatud euro sularaha kättetoimetamiste/pealevõtmiste mahtude kontrollimine mis tahes ajal võimalikuks.
4. Kui sularahaveosõidukid on varustatud IBNSiga, peab kasutatav IBNS vastama II lisale ja olema osalevas liikmesriigis heaks kiidetud. Päritoluliikmesriigi, vastuvõtjaliikmesriigi või transiidiliikmesriigi ametiasutuste poolt esitatud kontrollitaotlustele vastamisel esitavad IBNSiga varustatud sularahaveosõidukitega euro sularaha piiriülest vedu teostavad äriühingud 48 tunni jooksul kirjaliku tõendi IBNSi mudeli heakskiitmise kohta.

Artikkel 8
Riiklike politseijõudude roll

Käesolev määrus ei piira järgmiste siseriiklike eeskirjade kohaldamist:

- a) sularahaveotoimingutest tuleb politseid eelnevalt teavitada;
- b) sularahaveosõidukid peavad olema varustatud seadmega, mis võimaldab politseil neid eemalt jälitada;
- c) politsei peab eskortima suure väärtusega saadetiste punktist punkti vedu.

Artikkel 9
Eeskirjad vastuvõtjaliikmesriigi selliste asukohtade turvalisuse tagamiseks, kus toimub sularaha kättetoimetamine/pealevõtmine

Käesolev määrus ei mõjuta selliste siseriiklike eeskirjade kohaldamist, mis reguleerivad sularahaveo turvatöötajate käitumist väljaspool sularahaveosõidukit ning nende asukohtade turvalisust, kuhu asjaomases liikmesriigis sularaha toimetatakse ja/või kust see peale võetakse.

Artikkel 10

Neutraliseeritud pangatähtede kõrvaldamine ringlusest

Käesoleva määruse alusel sularahavedu teostavad äriühingud kõrvaldavad ringlusest kõik pangatähed, mis võivad olla neutraliseeritud ning millega nad oma tegevuse käigus kokku puutuvad. Nad annavad need pangatähed üle oma päritoluliikmesriigi asjaomasele keskpanga filiaalile ning esitavad neutraliseerimise põhjuste ja viisi kohta kirjaliku selgituse. Kui nimetatud pangatähed kogutakse vastuvõtjaliikmesriigis, teavitab päritoluliikmesriigi keskpank sellest vastuvõtjaliikmesriigi keskpanka.

Artikkel 11

Vastastikune teavitamine

1. Liikmesriigid edastavad komisjonile teabe artiklites 8 ja 9 nimetatud eeskirjade kohta ning samuti teabe selle kohta, milliste IBNSide kasutamise nad on heaks kiitnud, ning teatavad komisjoni viivitamatult neid eeskirju või heakskiitmist käsitlevatest muudatustest. Komisjon tagab, et kõnealused eeskirjad ja ka heaks kiidetud IBNSide loetelu avaldatakse asjaomaseid kanaleid kasutades kõikides ELi ametlikes keeltes, mis on asjaomaste osalevate liikmesriikide ametlikud keeled eesmärgiga teavitada kiiresti kõiki asjaosalisi, kes on seotud piiriülese sularahaveoga.

2. Liikmesriigid peavad registrit nende äriühingute kohta, kellele nad on väljastanud piiriülese sularahaveo litsentsi ning teavitavad komisjoni registri sisust. Nad ajakohastavad registrit vastavalt muudatustele, sealhulgas vastavalt kõikidele otsustele litsentsi peatamise või tühistamise kohta artikli 22 kohaselt, ning teavitavad komisjoni kohe sellisest ajakohastamisest. Teabe jagamise hõlbustamiseks loob komisjon väljaantud litsentside keskse turvatud andmebaasi, mis sisaldab andmeid väljastatud, peatatud või äravõetud litsentside kohta, millele osalevate liikmesriikide asjaomastel asutustel on juurdepääs,.
3. Artikli 5 lõike 1 punkti a rakendamisel võtab päritoluliikmesriik nõuetekohaselt arvesse sularahaveo turvatöötajate karistusregistri andmeid ja mainet käsitlevat teavet, mille talle on edastanud vastuvõtjaliikmesriik.
4. Liikmesriigid teavitavad komisjoni oma sularahaveo turvatöötajate konkreetsetest koolitusnõuetest seoses artikli 5 lõike 1 punktis c osutatud algkoolitusega. Komisjon tagab, et see teave avaldatakse asjaomaseid kanaleid kasutades kõikides ELi ametlikes keeltes, mis on asjaomaste osalevate liikmesriikide ametlikud keeled eesmärgiga teavitada kiiresti kõiki asjaosalisi, kes on seotud piiriülese sularahaveoga.

5. Liikmesriigid teavitavad komisjoni artikli 6 lõikes 5 osutatud riiklike kontaktpunkti aadressidest ja muudest kontaktandmetest ning asjakohasest siseriiklikust õigusest. Komisjon tagab selle teabe avaldamise asjakohaste kanalite kaudu, et informeerida kõiki asjaosalisi, kes on seotud piiriülese sularahaveoga.
6. Kui liikmesriik tunnistab kehtetuks relvaloa, mille ta on väljastanud teises liikmesriigis asutatud äriühingu sularahaveo turvapersonali liikmele, teavitab ta sellest päritoluliikmesriigi litsentsi väljastavat asutust.
7. Liikmesriigid teavitavad komisjoni lõikes artikli 12 lõikes 2 osutatud asjaomaste asutuste aadressidest ja muudest kontaktandmetest. Komisjon tagab selle teabe avaldamise asjakohaste kanalite kaudu, et informeerida kõiki asjaosalisi, kes on seotud piiriülese sularahaveoga.

Artikkel 12

Enne piiriülese veo alustamist esitatav teave

1. Piiriülese sularahaveo litsentsi omav või selle saamiseks taotluse esitanud äriühing teatab vähemalt kaks kuud enne piiriülese tegevuse alustamist litsentse väljastavale asutusele liikmesriigid, kus ta kavatseb sularahaveoteenust osutada. Päritoluliikmesriik teatab seejärel kohe asjaomastele liikmesriikidele, et alustatakse piiriülest tegevust.
2. Piiriülest sularahavedu teostada kavatsev äriühing edastab eelnevalt vastuvõtjaliikmesriigi määratud asjaomas(t)ele asutus(t)ele teabe enda kasutatava veoliigi / kasutatavate veoliikide kohta, nende isikute nimed, kes võivad teostada vedu, ja nende kantavate mis tahes relvade liigi.

2. JAGU

ERIEESKIRJAD IGA VEOLIIGI JAOKS

Artikkel 13

Kasutatavad veoliigid

1. Iga liikmesriik lubab euro pangatähtede piiriülesel maanteeveol oma territooriumil kasutada järgmisi veoliike:

- a) vähemalt ühte artiklites 14, 15, 16, 17 või 18 esitatud võimalustest ning
- b) selliseid artiklites 14, 15, 16, 17 ja 18 esitatud võimalusi, mis on võrreldavad riigisiseseks sularahaveoks lubatud veoliikidega.

Artiklit 17 kohaldatakse kõikide liikmesriikide suhtes punktist punkti veo korral.

2. Iga liikmesriik lubab euromüntide piiriülesel maanteeveol oma territooriumil kasutada järgmisi veoliike:

- a) vähemalt ühte artiklites 19 või 20 esitatud võimalust ning
- b) selliseid artiklites 19 ja 20 esitatud võimalusi, mis on võrreldavad riigisiseseks sularahaveoks lubatud veoliikidega.

3. Kui vedu hõlmab nii euro pangatähti kui ka münste, kohaldatakse euro pangatähtede piiriüleseks veoks kasutatavaid veoliike.
4. Artiklite 14, 15, 16 ja 18 kohaldamise suhtes võib liikmesriik otsustada, et tema territooriumil võib väljas asuvate sularahaautomaatide või muud liiki sularahaväljastusseadmete teenindamiseks kasutada ainult marsruudi algusest lõpuni kasutatavat IBNSi, eeldusel et samu nõudeid kohaldatakse riigisisese sularahaveo puhul.
5. Osalevad liikmesriigid teavitavad komisjoni käesoleva artikli kohaselt kasutatavatest veoliikidest. Komisjon avaldab selle kohta teadaande *Euroopa Liidu Teatajas*. Kasutatavad veoliigid jõustuvad üks kuu pärast teadaande avaldamist. Osalevad liikmesriigid toimivad samamoodi ka siis, kui vastavalt käesolevale artiklile hakatakse kasutama uusi veoliike.

6. Kui vastuvõtjaliikmesriik või transiidiliikmesriik leiab, et IBNSis on tõsiseid puudujääke võrreldes tavapäraselt nõutavate tehniliste omadustega, nimelt et sularahale on võimalik juurde pääseda neutraliseerimismehhanismi käivitamata või IBNSi on muudetud pärast heakskiitmist nii, et see ei vasta enam heakskiitmingimustele, teavitab ta sellest komisjoni ja kõnealusele süsteemile heakskiidu andnud liikmesriiki ning võib nõuda selle IBNSi uut katsetamist. Kuni nende uute katsetamistulemuste saabumiseni võivad liikmesriigid ajutiselt keelata selle IBNSi kasutamise oma territooriumil. Nad teavitavad sellest viivitamatult komisjoni ja teisi osalevaid liikmesriike.

Artikkel 14

Pangatähtede vedu soomustamata tavapärase välimusega sularahaveosõidukis, mis on varustatud IBNSiga

Piiriülese sularahaveo litsentsi omavad äriühingud võivad teostada euro pangatähtede piiriülest maanteevedu, kasutades selleks IBNSiga varustatud soomustamata sularahaveosõidukit, eeldusel et on täidetud järgmised tingimused:

- a) sõidukil on tavapärane välimus;
- b) sõidukit saadab vähemalt kaks sularahaveo turvatöötajat;
- c) ükski sularahaveo turvatöötaja ei kannu vormirõivastust.

Artikkel 15

Pangatähtede vedu soomustamata sularahaveosõidukis, millele on selgelt märgitud, et sõiduk on varustatud IBNSiga

Piiriülese sularahaveo litsentsi omavad äriühingud võivad teostada euro pangatähtede piiriülest maanteevedu, kasutades selleks IBNSiga varustatud soomustamata sõidukit, eeldusel et on täidetud järgmised tingimused:

- a) sõiduk ja pangatähtede konteiner kannavad väga selget märget, et need on varustatud IBNSiga ning kõnealune märg peab vastama III lisas kujutatud piktogrammidele;
- b) sõidukit saadab vähemalt kaks sularahaveo turvatöötajat.

Artikkel 16

Pangatähtede vedu soomustatud kabiiniga sularahaveosõidukis, mis on varustatud IBNSiga

Piiriülese sularahaveo litsentsi omavad äriühingud võivad teostada euro pangatähtede piiriülest maanteevedu, kasutades selleks IBNSiga varustatud soomustatud kabiiniga sularahaveosõidukit, eeldusel et on täidetud järgmised tingimused:

- a) sõiduki kabiin on soomustatud selliselt, et see peab kinni vähemalt tulirelvadest avatud tule kooskõlas V lisas esitatud nõuetega;

- b) sõiduk ja pangatähtede konteiner kannavad väga selget märget, et need on varustatud IBNSiga ning kõnealune märges vastab III lisas kujutatud piktogrammidele;
- c) sõiduki kabiinis on kõikide sõidukis viibivate sularahaveo turvatöötajate tarbeks olemas kuulikindlad vestid, mis vastavad vähemalt VPAM standardi klassile 5, NIJ klassile IIIA või samaväärsele standardile;
- d) sõidukit saadab vähemalt kaks sularahaveo turvatöötajat.

Sularahaveo turvatöötajad võivad punktis c osutatud veste kanda rahaveo ajal ja peavad neid kandma, kui selline nõue on ette nähtud selle liikmesriigi õigusega, kus nad viibivad.

Artikkel 17

Pangatähtede vedu täielikult soomustatud sularahaveosõidukis, mis ei ole varustatud IBNSiga

Piiriülese sularahaveo litsentsi omavad äriühingud võivad teostada euro pangatähtede piiriülest maanteevedu, kasutades selleks täielikult soomustatud sularahaveosõidukit, mis ei ole varustatud IBNSiga, eeldusel et on täidetud järgmised tingimused:

- a) sõiduki osad, kus viibivad sularahaveo turvatöötajad, on soomustatud vähemalt selliselt, et see peab kinni vähemalt tulirelvadest avatud tule kooskõlas V lisas esitatud nõuetega;

- b) sõiduki kabiinis on kõikide meeskonnaliikmete tarbeks olemas kuulikindlad vestid, mis vastavad vähemalt VPAM standardi klassile 5, NIJ klassile IIIA või samaväärsele standardile;
- c) sõidukit saadab vähemalt kolm sularahaveo turvatöötajat.

Sularahaveo turvatöötajad võivad punktis b osutatud veste kanda rahaveo ajal ja peavad neid kandma, kui selline nõue on ette nähtud selle liikmesriigi õigusega, kus nad viibivad.

Artikkel 18

Pangatähtede vedu täielikult soomustatud sularahaveosõidukis, mis on varustatud IBNSiga

Piiriülese sularahaveo litsentsi omavad äriühingud võivad teostada euro pangatähtede piiriülest maanteevedu, kasutades selleks täielikult soomustatud ja IBNSiga varustatud sularahaveosõidukit kooskõlas artikli 16 punktiga b ja artikli 17 punktidega a ja b.

Sõidukit saadab vähemalt kaks sularahaveo turvatöötajat.

Artikkel 19

Müntide vedu soomustamata sularahaveosõidukis

Piiriülese sularahaveo litsentsi omavad äriühingud võivad teostada euromüntide piiriülest maanteevedu, kasutades selleks üksnes münte vedavat soomustamata sularahaveosõidukit, eeldusel et on täidetud järgmised tingimused:

- a) sõidukil on tavapärane välimus;
- b) sõidukit saadab vähemalt kaks sularahaveo turvatöötajat;
- c) ükski sularahaveo turvatöötaja ei kanna vormirõivastust.

Artikkel 20

Müntide vedu soomustatud kabiiniga sularahaveosõidukis

Piiriülese sularahaveo litsentsi omavad äriühingud võivad teostada euromüntide piiriülest maanteevedu, kasutades selleks üksnes münte vedavat soomustatud kabiiniga sularahaveosõidukit, eeldusel et on täidetud järgmised tingimused:

- a) sõiduki kabiin on soomustatud selliselt, et see peab kinni vähemalt tulirelvadest avatud tule kooskõlas V lisas esitatud nõuetega ;

- b) sõiduk kannab väga selget märget, et see veab ainult münte ning nimetatud märke vastab IV lisas kujutatud piktogrammile;
- c) sõiduki kabiinis on kõikide meeskonnaliikmete tarbeks olemas kuulikindlad vestid, mis vastavad vähemalt VPAM standardi klassile 5, NIJ klassile IIIA või samaväärsele standardile;
- d) sõidukit saadab vähemalt kaks sularahaveo turvatöötajat.

Sularahaveo turvatöötajad võivad punktis c osutatud veste kanda rahaveo ajal ja peavad neid kandma, kui selline nõue on ette nähtud selle liikmesriigi õigusega, kus nad viibivad.

3. JAGU

LÕPPSÄTTED

Artikkel 21

Eeskirjade järgimine

Piiriülese sularahaveo litsentsi kehtivuse ajal tagavad päritoluliikmesriigid, et käesolevas määruses sätestatud eeskirju järgitakse, viies selleks läbi juhuslikke kontrole ilma sellest äriühingut eelnevalt teavitamata. Niisuguseid kontrole võivad läbi viia ka vastuvõtjaliikmesriigid.

Artikkel 22

Karistused

1. Juhul kui riiklikud ametiasutused on seisukohal, et rikutud on ühte või mitut piiriülese sularahaveo litsentsi andmise tingimust, võib litsentsi väljastanud asutus saata asjaomasele äriühingule hoiatuse, määrata trahvi, peatada litsentsi kehtivus ajavahemikuks kahest nädalast kahe kuuni või tunnistada litsents täielikult kehtetuks, lähtudes seejuures rikkumise raskusest. Litsentsi andnud asutus võib samuti keelata asjaomasel äriühingul taotleda uut litsentsi kuni viie aasta jooksul.
2. Transiidiliikmesriik või vastuvõtjaliikmesriik teatavad päritoluliikmesriigi pädevale asutusele käesoleva määruse mis tahes rikkumisest, sealhulgas artiklites 8 ja 9 osutatud siseriiklike eeskirjade rikkumisest; pädev asutus otsustab seejärel asjakohase karistuse üle. Lisaks võivad transiidiliikmesriik või vastuvõtjaliikmesriik määrata trahvi käesoleva määruse artiklites 8 ja 9 osutatud siseriiklike eeskirjade või artiklis 13 osutatud kasutatavate veoliikide nõuete rikkumise korral. Samuti võib nimetatud riik keelata sellise rikkumise toime pannud sularahaveo turvatöötajatel teostada sularaha piiriülest vedu oma territooriumil, kui nad võisid rikkumises süüdi olla.

3. Transiidiliikmesriik või vastuvõtjaliikmesriik võib allpool loetletud juhtudel peatada sularahavedu teostava äriühingu õiguse teostada euro sularaha maanteevedu oma territooriumil maksimaalselt kaheks kuuks, kuni päritoluliikmesriigi litsentsi väljastav asutus on teinud sama aja jooksul asjakohase otsuse kui sularahavedu teostav äriühing:
  - a) ei ole järginud käesoleva määruse sätteid, mis käsitlevad sularahaveo turvatöötajate miinimumarvu sõiduki kohta või mis käsitlevad relvi;
  - b) teostab vedu viisil, mis kujutab ohtu avalikule korrale; või
  - c) on käesolevat määrust korduvalt rikkunud.
4. Professionaalse relvaloa väljastanud liikmesriik võib määrata sularahaveo turvatöötajatele karistuse oma siseriiklike eeskirjade kohaselt, kui rikutakse selle riigi siseriiklike, relvi käsitlevaid õigusakte.
5. Karistus on proportsionaalne rikkumise raskusega.

Artikkel 23

Erakorralised turvameetmed

1. Liikmesriik võib otsustada kehtestada ajutised turvameetmed, mis on rangemad käesolevas määruses sätestatud nõuetest ning mida kohaldatakse kiireloomulise probleemi korral, mis mõjutab oluliselt sularahaveoga seotud toimingute turvalisust. Kõnealused ajutised meetmed mõjutavad kogu sularahavedu kogu riigi territooriumil või selle osal, neid kohaldatakse kuni nelja nädala jooksul ning nendest teatatakse viivitamatult komisjonile. Komisjon tagab meetmete kohese avaldamise asjakohaste kanalite kaudu.
2. Lõikes 1 sätestatud ajutiste meetmete pikendamiseks kauemaks kui neli nädalat on vajalik komisjoni eelnev heakskiit. Komisjon otsustab vastava eelneva heakskiidu andmise üle 72 tunni jooksul alates taotluse saamisest.

Artikkel 24

Piiriülest vedu teostava sularahaveo turvatöötajate tasustamine

Käesoleva määruse tähenduses piiriülest vedu teostavatele sularahaveo turvatöötajatele tagatakse vastuvõtjaliikmesriigis asjakohane töötasu miinimummäär, kaasa arvatud ületunnitasu kooskõlas direktiivi 96/71/EÜ artikli 3 lõike 1 punktiga c. Kui vastuvõtjaliikmesriigis on asjakohane töötasu miinimummäär kõrgem päritoluliikmesriigis töötajale makstava töötasu miinimummäärast, kohaldatakse kogu tööpäeva suhtes vastuvõtjaliikmesriigis kehtivat töötasu miinimummäära, kaasa arvatud ületunnitasu. Kui sama päeva jooksul teostatakse vedu mitmes vastuvõtjaliikmesriigis ning enam kui ühes neist on asjakohane töötasu miinimummäär kõrgem päritoluliikmesriigis makstava töötasu miinimummäärast, kohaldatakse kogu tööpäeva suhtes neist kõrgeimat töötasu miinimummäära, kaasa arvatud ületunnitasu.

Kui lepingust, õigusaktidest, haldussätetest või praktilisest töökorraldusest lähtuvalt teostab sularahaveo turvatöötaja kalendriaastas piiriülest vedu kas järjest või kokku enam kui 100 päeva jooksul mõnes muus liikmesriigis, kohaldatakse direktiivi 96/71/EÜ sätetes osutatud töötingimusi täiel määral tööpäevade suhtes, mil töötaja sel kalendriaastal täielikult või osaliselt kõnealuses vastuvõtjaliikmesriigis viibis.

Asjakohaste töötingimuste kindlaksmääramiseks kohaldatakse *mutatis mutandis* direktiivi 96/71/EÜ artiklit 4.

Artikkel 25

Euro sularaha piiriülese veo komitee

1. Moodustatakse euro sularaha piiriülese veo komitee. Seda juhib komisjon ning sinna kuulub kaks esindajat igast osalevast liikmesriigist ja kaks Euroopa Keskpanga esindajat.
2. Komitee kohtub vähemalt kord aastas, et vahetada arvamusi käesoleva määruse rakendamise kohta. Selleks konsulteeritakse valdkonna sidusrühmadega, sealhulgas tööturu osapooltega, ning, kui see on asjakohane, võetakse nende seisukohti arvesse. Komiteega konsulteeritakse artiklis 26 osutatud läbivaatamise ettevalmistamisel.

Artikkel 26
Läbivaatamine

Hiljemalt ....* ning edaspidi iga viia aasta järel esitab komisjon Euroopa Parlamendile ja nõukogule aruande käesoleva määruse rakendamise kohta. Selleks konsulteerib komisjon valdkonna sidusrühmadega, sealhulgas tööturu osapooltega, ning seejärel liikmesriikidega. Eelkõige uuritakse aruandes võimalust kehtestada ühtsed koolitusnõuded, mis käsitlevad relvade kandmist sularahaveo turvatöötajate poolt, artikli 24 võimalikku muutmist, pidades silmas direktiivi 96/71/EÜ, ning samuti võetakse nõuetekohaselt arvesse IBNSi valdkonnas toimunud tehnika arengut, kaalutakse, kas sularahaveo liidu rühmalitsentsi andmine võiks tuua lisandväärtust, ning hinnatakse, kas määrust tuleb vastavalt muuta.

Artikkel 27
Tehniliste nõuete muutmise

Komisjonile antakse kooskõlas artikliga 28 volitus vastu võtta delegeeritud õigusakte muudatuste kohta II lisas ja tehnilistes nõuetes seoses standarditega, mis käsitlevad sõidukite soomustamist ja kuulikindlaid veste, mida nimetatakse artiklites 16, 17, 18 ja 20, relvakappe, mille kasutamist kirjeldatakse artikli 6 lõikes 2, ning samuti III lisas eesmärgiga võtta arvesse tehnika arengut ja võimalikke uusi Euroopa standardeid.

---

* Väljaannete talitus: palun sisestada kuupäev, mis saabub neli aastat pärast käesoleva määruse jõustumist.

Artikkel 28

Delegeeritud volituste rakendamine

1. Komisjonile antakse õigus võtta vastu delegeeritud õigusakte käesolevas artiklis sätestatud tingimustel.
2. Artiklis 27 osutatud volitused delegeeritakse komisjonile määramata ajaks alates ...*
3. Euroopa Parlament ja nõukogu võivad artiklis 27 osutatud volituste delegeerimise igal ajal tagasi võtta. Tagasivõtmise otsusega lõpetatakse otsuses nimetatud volituste delegeerimine. Otsus jõustub järgmisel päeval pärast selle avaldamist *Euroopa Liidu Teatajas* või otsuses nimetatud hilisemal kuupäeval. See ei mõjuta juba jõustunud delegeeritud õigusaktide kehtivust.
4. Niipea kui komisjon on delegeeritud õigusakti vastu võtnud, teeb ta selle samal ajal teatavaks Euroopa Parlamendile ja nõukogule.
5. Artikli 27 alusel vastu võetud delegeeritud õigusakt jõustub üksnes juhul, kui Euroopa Parlament ega nõukogu ei ole kolme kuu jooksul pärast õigusakti teatavakstegemist Euroopa Parlamendile ja nõukogule esitanud selle suhtes vastuväiteid või kui Euroopa Parlament ja nõukogu on enne selle tähtaja möödumist komisjonile teatanud, et nad ei esita vastuväiteid. Euroopa Parlamendi või nõukogu algatusel pikendatakse seda tähtaega kolme kuu võrra.

---

* Väljaannete talitus: palun sisestada käesoleva määruse jõustumise kuupäev..

Artikkel 29

Jõustumine

Käesolev määrus jõustub 12 kuud pärast selle avaldamist *Euroopa Liidu Teatajas*.

See on tervikuna siduv ja vahetult kohaldatav liikmesriikides kooskõlas aluslepingutega.

...

Euroopa Parlamendi nimel
president

Nõukogu nimel
eesistuja

I LISA

PIIRIÜLESE SULARAHAVEO LITSENTSI NÄIDIS

EUROOPA LIIT

(tselluloospaber, värvus: Pantone 176 (roosa), suurus: DIN A4, kaal 100 g/m² või rohkem)

(Litsentsi esimene lehekülg)

(Tekst koostatakse ELi ametlikus keeles (ametlikes keeltes), mis on litsentsi väljaandva liikmesriigi ametlik(ud) keel(ed))

Litsentsi väljaandva liikmesriigi
eraldustähis¹

Litsentsi väljastava asutuse nimi

LITSENTS nr

(või)

KINNITATUD ÄRAKIRI nr

euro sularaha professionaalseks piiriüleseks maanteeveoks

Käesolev litsents annab õiguse² .....

teostada liidu territooriumil euro sularaha professionaalset piiriülest vedu, nagu on ette nähtud Euroopa Parlamendi ja nõukogu ...* määrusega (EL) nr .../2011** (euro sularaha professionaalse piiriülese maanteeveo kohta euroala liikmesriikide vahel)^{3***} ja nõukogu ... määrusega (EL) nr .../2011**** (Euroopa Parlamendi ja nõukogu [kuupäev] määruse (EL) nr .../2011* (euro sularaha professionaalse piiriülese maanteeveo kohta euroala liikmesriikide vahel) reguleerimisala laiendamise kohta)^{4*****} ning vastavalt käesoleva litsentsi üldsätetele.

Erimärkused:	.....
Käesolev litsents kehtib viis aastat alates	kuni.....
Välja antud (koht).....,	(kuupäev).....
..... ⁵	

¹ Liikmesriikide eraldustähised on järgmised: (BE) Belgia, (BG) Bulgaaria, (CZ) Tšehhi Vabariik, (DK) Taani, (DE) Saksamaa, (EE) Eesti, (IE) Iirimaa, (EL) Kreeka, (ES) Hispaania, (FR) Prantsusmaa, (IT) Itaalia, (CY) Küpros, (LV) Läti, (LT) Leedu, (LU) Luksemburg, (HU) Ungari, (MT) Malta, (NL) Madalmaad, (AT) Austria, (PL) Poola, (PT) Portugal, (RO) Rumeenia, (SI) Sloveenia, (SK) Slovakkia, (FI) Soome, (SE) Rootsi, (UK) Ühendkuningriik.

² Sularahaveo ettevõtja nimi või ärinimi ja täielik aadress.

³ ELT ...

⁴ ELT ...

⁵ Litsentsi väljastanud isiku allkiri ja asutuse tempel.

* Väljaannete talitus: palun lisada määruse kuupäev.

** Väljaannete talitus: palun lisada määruse number.

*** Väljaannete talitus: palun lisada määruse avaldamisviide.

**** Väljaannete talitus: palun lisada dokumendis 17787/10 sisalduva määruse number ja kuupäev.

***** Väljaannete talitus: palun lisada dokumendis 17787/10 sisalduva määruse avaldamisviide.

(Litsentsi teine lehekülg)

(Tekst koostatakse ELi ametlikus keeles (ametlikes keeltes), mis on litsentsi väljaandva liikmesriigi ametlik(ud) keel(ed))

ÜLDSÄTTED

Käesolev litsents on välja antud vastavalt määrusele (EL) nr .../2011*

Litsents annab litsentsi omanikule õiguse teostada euro sularaha professionaalset piiriülest maanteevedu, nagu see on määratletud määruses (EL) nr .../2011*, määrusega (EL) nr .../2011* hõlmatud liikmesriikide territooriumil ning käesolevas litsentsis sätestatud tingimustel.

Litsents kehtib ainult selle omanikule ja omanik ei või seda üle anda.

Sularahaveo ettevõtja säilitab litsentsi originaali.

Litsentsi kinnitatud ära kirja hoitakse sularahaveosõidukis.

Litsentsi originaal või selle kinnitatud ära kiri tuleb esitada volitatud kontrolliametniku nõudmisel.

Ilma et see mõjutaks määruse (EL) nr .../2011* sätete kohaldamist, peab litsentsi omanik järgima iga liikmesriigi territooriumil kehtivaid õigus- ja haldusnorme, eelkõige vedu ja liiklust käsitlevaid norme.

---

* Väljaannete talitus: palun lisada määruse kuupäev.

II LISA

INTELLIGENTNE PANGATÄHTEDE NEUTRALISEERIMISE SÜSTEEM (IBNS)

I Mõisted ja üldsätted

IBNS võib sisaldada kas pangatähti (pakendatud või pakendamata) või sularahaautomaatide või muud liiki sularahaväljastusseadmete kassette.

Selleks et IBNSi saaks kasutada käesoleva määruse kohaselt euro sularaha piiriüleseks veoks, peab selle olema heaks kiitnud mõni osalev liikmesriik. Heakskiitmine peab toimuma vastavalt kehtivale konkreetsele Euroopa standardile. Kuni sellist Euroopa standardit ei ole, tuleb heakskiit anda vastavalt käesolevale lisale.

II IBNSi heakskiitmise menetlus

- a) IBNS peab heakskiidu saamiseks läbima erinevad katsed laboratooriumis, mille on heaks kiitnud või mida tunnustab mõni osalev liikmesriik. Lisaks peab IBNSiga kaasas olema seadme kasutusjuhend, milles on ära näidatud käitamisviis ja tingimused, mille täitmine tagab pangatähtede hävitamise või neutraliseerimise.

Kõnealused katsed peavad võimaldama kinnitada, et IBNSi järgmised tehnilised omadused on rahuldavad:

- i) Peamised nõutavad kontrollisüsteemi funktsioonid:
- kõnealusele IBNSile juurdepääsuga ja selle kasutamisega seotud instruktsioonide pidev kontroll ja salvestamine;
  - nende instruktsioonide järgimise pidev kontroll ja anomaalsete olukordade tuvastamine;
  - pangatähtede automaatne ja kohene neutraliseerimine instruktsioonide eiramisel, anomaalsete olukordade tuvastamisel või konteineri avamisel väljaspool eelnevalt programmeeritud ajavahemikku ja/või asukohta.

- ii) Asukoht, kus kontrollisüsteemi võib programmeerida, ning sularahaveo turvatöötajate mõju IBNSi toimimisele

IBNSi peab programmeerima ainult turvalises alas. Marsruudi algusest lõpuni kasutatavat IBNSi peab programmeerima ainult turvalises asukohas.

Sularahaveo turvatöötajatel ei tohi olla mingit võimalust mõjutada IBNSi toimimist väljaspool eelnevalt programmeeritud ajavahemikku ja/või asukohta. Kui neutraliseerimise käivitamiseks on viitajasüsteem, võivad sularahaveo turvatöötajad viitaja ühe korra lähtestada.

- iii) Asukoht, kus IBNSi võib avada (marsruudi algusest lõpuni kasutatava IBNSi puhul)

IBNSi peab üksnes avama eelnevalt programmeeritud asukohas.

- b) IBNSi tuleb iga viie aasta järel uuesti katsetada, isegi kui riiklik heakskiit on antud tähtajatult. Kui uued katsed ei kinnita enam nõuetele vastavust, kaotab heakskiit kehtivuse käesoleva määruse kohase piiriülese veo puhul.
- c) Katse läbimiseks tuleb saavutada üks järgmistest tulemustest:
- katsete läbiviimisel ei olnud võimalik pangatähtedele juurde pääseda ning IBNS ei saanud kahjustada ja tema mehhanism oli jätkuvalt töökorras; või
  - katsete läbiviimisel sai IBNS kahjustada, kuid pangatähtedele ei pääsetud juurde ilma neutraliseerimissüsteemi käivitamata.

III Katsetamiskord

Katsete läbiviimiseks kasutatav meetod ning standardid, millega nähakse ette tulemused, mille katsetatud süsteemid peavad saavutama, on sätestatud käesolevas lisas. Siseriiklikul tasandil võib siiski teha kohandusi, et viia need kooskõlla iga liikmesriigi laboratooriumites järgitavate kehtivate katseprotokollidega. Selleks et IBNS saaks heakskiidu, peab IBNSi valmistaja tagama, et käesolevas lisas nimetatud katsete tulemused edastatakse asutusele, kelle pädevuses on heakskiidu andmine.

a) Katse eesmärgiga kindlaks teha IBNSide vastupidavus erinevatele rünnakustsenaariumitele

Liikmesriigid peavad läbi viima kuus rünnakustsenaariumi, kusjuures ülejäänud katsed võib teha kooskõlas kohaldatavate siseriiklike eeskirjadega.

Iga tehtud katse peab olema läbitud eespool II osa alapunktis c esitatud tähenduses.

– Kohustuslikud katsed:

- 1 toite katkestamine;
- 2 konteinerisse sissemurdmine;
- 3 konteineri avamine selle lõhkumise teel (nt vasaraga);
- 4 kiirlõikamine („giljotineerimine”);
- 5 vedelikku uputamine;
- 6 järkjärguline ja kohene kokkupuude äärmuslike temperatuuridega (kuum ja külm): nt jahutamine vedelas lämmastikus ja kuumutamine eelsoojendatud ahjus.

– Soovituslikud katsed, mille võib samuti läbi viia:

- 7 vastupidavus tulirelvadele (nt 12 mm padrunitele);
- 8 kemikaalide kasutamine;
- 9 kõrgelt kukkuda laskmine;
- 10 kokkupuude suure elektromagnetilise väljaga;
- 11 kokkupuude suure elektrostaatilise väljaga.

b) Pangatähtede neutraliseerimise tõhusus

Praegu kasutatakse neutraliseerimiseks määrimist, keemilist hävitamist ja pürotehnilist hävitamist. Kuna tehnika võib areneda, ei ole kasutatavate protsesside loetelu täielik, vaid üksnes näitlik.

Pärast mis tahes loata katset pääseda pangatähtede juurde erinevate rünnakute kaudu peavad pangatähed olema kas hävitatud või määrdunud. Minimaalselt tuleb teha kolm katset.

100 % pangatähtedest peab olema pöördumatult neutraliseeritud. Lisaks peab igale pangatähte käeshoidvale isikule olema selge, et need on neutraliseeritud.

Kui pangatähed on turvakottides, peab vähemalt 10% iga pangatähe mõlemast poolest olema määrdunud. Kui pangatähed ei ole turvakottides, peab vähemalt 20% iga pangatähe mõlemast poolest olema määrdunud. Hävitamissüsteemide puhul peab mõlemal juhul olema vähemalt 20% iga pangatähe pindalast hävinud.

c) Selliste katsete sisu, mille eesmärk on kontrollida pangatähtede vastupidavust puhastamisele (määriva IBNSi puhul)

Selliseks puhastamiseks tuleb kasutada erinevaid tooteid või nende kombinatsioone. Läbida tuleb erinevad stsenaariumid, muutes temperatuuri ja puhastamise kestust. Kõnealusteks puhastamiskatseteks tuleb kasutada kahte protseduuri:

- puhastamine peab toimuma kohe pärast määrimist; ning
- puhastamine peab toimuma 24 tundi pärast määrimist.

Katsed tuleb läbi viia euroalas kasutatavate tõeliste pangatähtede representatiivse valimiga.

Nende katsete tulemuseks peab olema üks järgmistest valikutest:

- puhastamise tulemusel pangatähed hävivad;
- puhastamise tulemusel jääb tint nähtavale vähemalt 10 %-le iga pangatähe pinnast (kasutatud tindi tiheduse test);
- puhastamise tulemusel moonduvad nii pangatähtede originaalvärvid kui ka turvaelemendid.

IV Kasutatavate süsteemide turvagarantiid

IBNSist pangatähtede neutraliseerimiseks eralduvate keemiliste ainete suhtes võidakse kohaldada Euroopa Parlamendi ja nõukogu 18. detsembri 2006. aasta määrust (EÜ) nr 1907/2006, mis käsitleb kemikaalide registreerimist, hindamist, autoriseerimist ja piiramist (REACH) ja millega asutatakse Euroopa Kemikaalide Agentuur¹. Nimetatud määrus käsitleb inimeste tervisele ja keskkonnale avalduvaid riske, mis tulenevad toodetud, imporditud või kasutatud ainetest endist, nende segudest või toote koostises esinevatest ainetest.

---

¹ ELT L 396, 30.12.2006, lk 1.

Selleks et IBNS saaks heakskiidu, peab tootja kindlaks tegema, kas ta peab registreerima oma toodetes sisalduvad ained või teavitama neist või edastama klientidele teabe ohutu kasutamise kohta. Lisaks võivad tootjal olla õiguslikud kohustused, mis tulenevad nende ainete lisamisest väga ohtlike kandidaatainete loetellu või selliste ainete loetellu, mille puhul on vajalik määruses (EÜ) nr 1907/2006 sätestatud luba. Need kohustused on seotud mitte ainult loetellu kantud ainete endi või nende segudega, vaid ka toote koostises esinevate ainetega.

IBNSi tootja peab esitama liikmesriigi heakskiitu andvale ametiasutusele sertifikaadi, mis sisaldab selle kontrollimise tulemusi ning milles loetletakse pangatähed hävitamise või neutraliseerimise tagamiseks kasutatavad ained või elemendid ning tõendatakse, et need ei kujuta endast tõsist ohtu tervisele, kui sularahaveo turvatöötajad ja keskpanga töötajad seda sisse hingavad või kui nende nahk kõnealuste ainete või elementidega kokku puutub. Lisaks tuleb sertifikaadis välja tuua ettevaatusabinõud, mida oleks võimalik rakendada. Heakskiitu andev asutus peab edastama sertifikaadi nende osalevate liikmesriikide keskpankadele seoses sellelt pädevalt asutuselt heakskiidu saanud IBNSiga.

Selleks võib sertifikaat sisaldada kemikaalidega kokkupuutumise ohtude analüüsi, st maksimaalset lubatavat kokkupuute kestust kindlaksmääratud koguse korral.

III LISA

IBNSI PIKTOGRAMMID

Piktogramm IBNSiga varustatud sularahaveosõidukitele

Piktogramm IBNSiga varustatud pangatähtede konteineritele

IV LISA

PIKTOGRAMM AINULT MÜNTE VEDA VALE SULARAHAVEOSÕIDUKITELE

V LISA

NÕUDED SOOMUSTUSE KOHTA

Käesoleva määruse 2. jaos osutatud soomustuse miinimumnõue tähendab seda, et sularahaveosõiduki soomustus on võimeline vastu pidama 7,62 x 39 mm kaliibriga Kalašnikovi tüüpi automaadi tulele, kasutades 7,97 (+/- 0,1) grammi kaaluvaid raudsüdamikuga täismantelkuule lennukiirusega vähemalt 700 meetrit sekundis ning tulistades 10 (+/- 0,5) meetri kauguselt.

VI LISA

EURO SULARAHHA PIIRIÜLEST VEDU TEOSTAVATE SULARAHAVEO TURVATÖÖTAJATE ALGKOOLITUSE MIINIMUMNÕUDED

Euroalas liikmesriikide vahel toimivas euro sularaha professionaalses piiriüleses maanteeveos osalevad sularahaveo turvatöötajad peavad olema täitnud järgmised tingimused:

- 1) täiel määral läbinud ja lõpetanud vähemalt asjakohase algkoolituse, nagu see on ette nähtud nende siseriiklikes õigusaktides ja/või asjakohastes kollektiivlepingutes, või nende puudumisel riikliku sularahaveo/turvatöötajate assotsiatsiooni või äriühingu sisesed koolitused;
- 2) pärast nimetatud algkoolitust läbinud edukalt eksamid või mis tahes muud protseduurid, mille eesmärk on kontrollida õpitulemusi;
- 3) täiel määral läbinud ja lõpetanud täiend- ja kohustusliku koolitusmooduli, mis on ette nähtud käesolevas lisas ning mis koosneb vähemalt järgnevatest teemadest:
  - piiriülesed sularahaveoprotseduurid;
  - sularahavedu käsitlev liidu õigus;
  - transiidiliikmesriikide ja vastuvõtjaliikmesriikide sularahavedu käsitlev kohaldatav siseriiklik õigus;

- transiidiliikmesriikide ja vastuvõtjaliikmesriikide liikluseeskirjad sularahaveo puhul (sealhulgas sularahaveosõidukite õigus kasutada konkreetseid sõiduradasid);
- riiklikud turvaprotokollid transiidiliikmesriikides ja vastuvõtjaliikmesriikides toimuva rünnaku puhul;
- transiidiliikmesriikides ja vastuvõtjaliikmesriikides kehtiv IBNS tehnoloogiaga kaitstud sularahaveo korraldus ja selle läbiviimise menetlused;
- transiidiliikmesriikide ja vastuvõtjaliikmesriikide sularahavedu käsitlevad kohaldatavad siseriiklikud tegevusprotokollid, eeskirjad ja õigusaktid;
- transiidiliikmesriikide ja vastuvõtjaliikmesriikide siseriiklikud protokollid, mida kasutatakse sularahaveoseadmete ja -sõiduki rikete, liiklusõnnetuste ning tehniliste ja mehhaaniliste tõrgete korral;
- siseriiklikud haldusmenetlused ja äriühingute eeskirjad transiidiliikmesriikides ja vastuvõtjaliikmesriikides seoses kõikide transiidiriikide ja teenindatavate riikide kontrollkeskusega jt peetava sidega;

- teave ja koolitus siseriiklike, piirkondlike ja kohalike politsei jõududega tehtava koostöö ja asjakohaste protokollide kohta, sealhulgas seoses sularahaveosõidukite ja turvatöötajate kontrollimisega;
- kohaldatav siseriiklik ja liidu õigus ja/või kohaldatavad kollektiivlepingud seoses tööaja, vajalike puhkepauside arvu, töötingimuste ja kohaldatavate töötasudega ;
- kohaldatav siseriiklik ja liidu õigus ja/või kohaldatavate kollektiivlepingute sätted seoses sularahaveo turvatöötajate puhkepausidega – millal need on vajalikud, kui sageli, iga puhkepausi kestus, turvaline asukoht, side kontrollkeskustega jne;
- kohaldatavad turvanõuded kättetoimetamisel/pealevõtmisel (turvaline asukoht, kõnniteedel valitsevate ohtude ohjamine jne);
- asjakohane siseriiklik õigus relvade kasutamise ja nende hoidmise kohta;
- ründavad ja kaitsvad sõidutehnikad;
- asjakohane koolitus GPSi, telefoni ja muude piiriülese sularahaveo käigus kasutatavate tehniliste seadmete/süsteemide kasutamise kohta;

- transiidiliikmesriikide ja vastuvõtjaliikmesriikide siseriiklikud tervishoiu- ja ohutuseeskirjad, mis on asjakohased väärisasju vedavatele ja suurte sõidukitega maanteel liiklevatele töötajatele, ning protokollid töötajate kahjustuste või haiguse korral;
- esmaabikoolitus.

Lisaks peab koolitus hõlmama järgmisi küsimusi:

- ennetavad ja heastavad meetmed stressijuhtimise ja kolmanda poole vägivalla valdkonnas;
  - riskihindamine tööl;
  - vajadusel keelekoolitus, et täita artikli 5 lõikes 2 sätestatud keelenõuded.
-

VII LISA

EUROOPA NÕUKOGU ÜHTSE EUROOPA KEELEÕPPE RAAMDOKUMENT: TASEMED

Kasutaja B1: Saab aru põhilisest infost selges tavakõnes tuttavatel teemal: töö, kool, vaba aeg jne. Saab hakkama enamikes olukordades, mis võivad tekkida piirkonnas, kus seda keelt räägitakse. Oskab koostada lihtsat teksti tuttavatel või isikut huvitaval teemal. Oskab kirjeldada kogemusi, sündmusi, unistusi, kavatsusi ja ambitsioone ning selgitada oma seisukohti ja plaane.

Kasutaja A1: Saab aru tuttavatest igapäevastest väljenditest ja väga lihtsatest fraasidest, mille eesmärk on rahuldada konkreetsetest olukordadest tulenevaid vajadusi, ning oskab neid kasutada. Oskab ennast ja teisi tutvustada ning küsida ja vastata küsimustele isikuandmete kohta, näiteks kus ta elab, keda tunneb ja mis tal olemas on. Suudab suhelda lihtsal viisil, tingimusel et teine isik räägib aeglaselt ja selgelt ja on valmis abistama.